

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ
«Ρύθμιση θεμάτων δημοσκοπήσεων»

Ι. Γενικές Παρατηρήσεις

Αντικείμενο του υπό ψήφιση Νοσχ είναι η δημιουργία ολοκληρωμένου νομοθετικού πλαισίου που θα διέπει τη διενέργεια και τη δημοσιοποίηση των πολιτικών δημοσκοπήσεων, οι οποίες αφορούν αμέσως ή εμμέσως εκλογές ή δημοψηφίσματα ή μπορούν να επηρεάσουν την ψήφο των εκλογέων, ανεξαρτήτως του χρόνου διενέργειάς τους. Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση, κύρια στόχευση του Νοσχ αποτελεί η διασφάλιση της διαφάνειας και της αξιοπιστίας των δημοσκοπήσεων καθώς και η παρουσίαση τους κατά τρόπο αντικειμενικό και αμερόληπτο, ώστε να αποφεύγεται η παραπλάνηση των πολιτών. Στις ως άνω δημοσκοπήσεις, οι οποίες διενεργούνται με ή χωρίς τη χρήση κάλπης, περιλαμβάνονται, ιδίως, εκείνες οι οποίες αναφέρονται σε πολιτικά κόμματα, συνδυασμούς και υποψηφίους, και καταγράφουν την πρόθεση ψήφου ή τη δήλωση της δοθείσας ψήφου των εκλογέων (exit polls), καθώς και οι τηλεφωνικές δημοσκοπήσεις και οι διενεργούμενες μέσω διαδικτύου. Στις διατάξεις του Νοσχ υπάγονται μόνον εκείνες οι οποίες δημοσιοποιούνται στον έντυπο ή στον ηλεκτρονικό τύπο (άρθρο 1).

Ειδικότερα, οι σημαντικότερες ρυθμίσεις που εισάγει το παρόν Νοσχ είναι οι εξής:

- Ορίζονται ως ελάχιστα απαιτούμενα στοιχεία της δημοσκόπησης α) το δείγμα, β) η μέθοδος συλλογής στοιχείων, γ) ο τρόπος καταγραφής της πρόθεσης ή της δήλωσης της δοθείσας ψήφου, δ) το ερωτηματολόγιο και ε) η ταυτότητα της δημοσκόπησης, και καθορίζεται το περιεχόμενο της έννοιάς τους (άρθρο 2).

2

- Θεσπίζεται, μεταξύ άλλων, υποχρέωση των φορέων και των επιχειρήσεων που διεξάγουν τις δημοσκοπήσεις να μεριμνούν για την εκπαίδευση των προσώπων που διενεργούν τις δημοσκοπήσεις, να ακολουθούν τις επιστημονικές μεθόδους δειγματοληψίας με βάση τα επίσημα δημογραφικά στοιχεία κατά την επιλογή και την κατανομή του δείγματος, και να διατηρούν όλα τα στοιχεία της κάθε δημοσκόπησης για ένα τουλάχιστον έτος. Επίσης, ορίζεται ο αριθμός των χιλίων (1.000) ατόμων ως ελάχιστο δείγμα για πανελλαδικές δημοσκοπήσεις που αφορούν την πρόθεση ψήφου (άρθρο 3).

- Καθορίζονται τα στοιχεία τα οποία θα πρέπει να αναφέρονται κατά τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων από τα ηλεκτρονικά και τα έντυπα μέσα ενημέρωσης, και ορίζεται ότι δημοσκοπήσεις οι οποίες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 2 του Νσχ σχετικώς προς τα ελάχιστα απαιτούμενα στοιχεία της δημοσκόπησης δεν δημοσιοποιούνται. Περαιτέρω, προβλέπεται υποχρέωση του φορέα ή της επιχείρησης που διεξάγει τη δημοσκόπηση να κοινοποιεί τα στοιχεία ταυτότητας της δημοσκόπησης ταυτοχρόνως στον εντολέα και στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.), καθώς και να παρέχει συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικώς με τη δημοσκόπηση στη Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, εφόσον ζητηθούν. Τέλος, σε περίπτωση δημοσίευσης ή μετάδοσης των αποτελεσμάτων δημοσκόπησης από τα μέσα ενημέρωσης χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του φορέα ή της επιχείρησης που την διενήργησε όσον αφορά το περιεχόμενό της, τα μέσα ενημέρωσης υποχρεούνται να προβούν, κατόπιν σχετικού αιτήματος, σε δημοσίευση ή μετάδοση σχετικής διορθωτικής ή διευκρινιστικής ανακοίνωσης του φορέα ή της επιχείρησης ως προς τη δημοσιοποιηθείσα δημοσκόπηση (άρθρο 4).

- Συνιστάται Μητρώο Φορέων και Επιχειρήσεων Δημοσκοπήσεων στο Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας του Ε.Σ.Ρ., στο οποίο υποχρεούνται να εγγράφονται φορείς ή επιχειρήσεις της ημεδαπής προκειμένου να μπορούν να αναλαμβάνουν δημοσκοπήσεις ή έρευνες ή μετρήσεις της κοινής γνώμης για λογαριασμό των φορέων του Δημοσίου, του ευρύτερου δημόσιου τομέα και των πολιτικών κομμάτων ή συνδυασμών. Επίσης, ιδρύεται αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία εταιρία, σκοπός της οποίας είναι ο έλεγχος της αξιοπιστίας των δημοσκοπήσεων που αναθέτουν οι ως άνω φορείς καθώς και οι επιχειρήσεις μέσων ενημέρωσης. Τα πορίσματα του ελέγχου αυτού διαβιβάζονται στο Ε.Σ.Ρ., το οποίο δύναται να επιβάλλει, αναλόγως προς τη βαρύτητα της παράβασης, την προσωρινή ή οριστική διαγραφή του φορέα ή της επιχείρησης δημοσκοπήσεων από το μητρώο (άρθρο 5).

- Θεσπίζεται υποχρέωση των επιχειρήσεων δημοσκοπήσεων να δηλώνουν στο Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας του Ε.Σ.Ρ. την εταιρική και μετοχική τους

σύνθεση και κάθε μεταβολή της, καθώς και υποχρέωση των φορέων του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα να αναρτούν στην ιστοσελίδα τους τις επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων, το θέμα της δημοσκοπήσης, κάθε άλλη έρευνα ή μέτρηση ή άλλη υπηρεσία ή έργο, που ανέθεσαν σε φορείς ή επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων, και το ύψος της αμοιβής τους. Περαιτέρω, οι ως άνω φορείς υποχρεούνται να αποστέλλουν, στο τέλος κάθε τριμήνου, συγκεντρωτικές καταστάσεις με τις δημοσκοπήσεις τις οποίες ανέθεσαν στη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας - Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης, η οποία, στο τέλος κάθε έτους, τις αποστέλλει στη Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής (άρθρο 6).

- Απαγορεύεται η δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων για την πρόθεση ψήφου των εκλογέων και η καθ' οιονδήποτε τρόπο μετάδοση αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων ή αναμετάδοσή τους από τα μέσα ενημέρωσης κατά το διάστημα των δεκαπέντε (15) ημερών πριν από τη διενέργεια βουλευτικών εκλογών, εκλογών για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και δημοψηφισμάτων και έως τη 19.00 ώρα της ψηφοφορίας, και προβλέπονται ποινικές κυρώσεις για τους παραβάτες (άρθρο 7).

II. Παρατηρήσεις επί των επιμέρους άρθρων του Νοχ

1. Επί του άρθρου 1 παρ. 1

Συμφώνως προς τη δεύτερη περίοδο της παρ. 1, στην περίπτωση που «οι ως άνω δημοσκοπήσεις δεν δημοσιοποιούνται στον έντυπο ή ηλεκτρονικό τύπο, διενεργούνται χωρίς να υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού». Εν προκειμένω, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να διευκρινισθεί σε ποιο καθεστώς θα υπάγονται οι εν λόγω δημοσκοπήσεις στην περίπτωση που δεν δημοσιοποιηθούν στον έντυπο ή ηλεκτρονικό τύπο αλλά, επί παραδείγματι, στις ιστοσελίδες των φορέων ή των επιχειρήσεων που τις διενεργούν, ή στις ιστοσελίδες πολιτικών κομμάτων ή υποψηφίων, ή ακόμη και σε προσωπικές ιστοσελίδες ή σε "blogs".

2. Επί του άρθρου 7

Στο άρθρο 1 παρ. 1 σχετικώς με το πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων του υπό ψήφιση Νοχ ορίζεται ότι «Στις διατάξεις του παρόντος υπάγονται οι δημοσκοπήσεις, οι οποίες (...) έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με κοινοβουλευτικές εκλογές, δημοψηφίσματα, εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, νομαρχιακές, δημοτικές και κοινοτικές εκλογές, ανεξαρτήτως του χρόνου διενέργειάς της (...)». Στην παρ. 1α) του προτεινόμενου άρθρου προβλέπεται απαγόρευση της δημοσιοποίησης δημοσκοπήσεων για την πρόθεση ψήφου των εκλογέων και της καθ' οιονδήποτε

4

τρόπο μετάδοσης αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων ή αναμετάδοσής τους από τα μέσα ενημέρωσης, για διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών πριν από την διενέργεια των εκλογών και έως τη 19.00 ώρα της ψηφοφορίας, μόνον όσον αφορά τις βουλευτικές εκλογές, τις εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα δημοψηφίσματα. Επίσης, στην Αιτιολογική Έκθεση επί του εν λόγω άρθρου του Νσχ αναφέρεται ότι στις ρυθμίσεις του δεν περιλαμβάνονται οι νομαρχιακές, οι δημοτικές και οι κοινοτικές εκλογές.

Αθήνα, 30.7.2007

Οι εισηγητές
Δημήτριος Βασιλείου
Γεωργία Μακροπούλου
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο προϊστάμενος του Τμήματος
Ευρωπαϊκών Μελετών
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Επ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Αν. Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών